

ХУЛОСАИ НИҶОИИ

шурои диссертатсионии 6D.KOA-029-и назди Донишгоҳи миллии Тоҷикистон аз рӯи диссертатсия барои дарёфти дараҷаи илмии доктори фалсафа (PhD)

Парвандаи аттестатсионии №_____

Қарори Шурои диссертатсионӣ аз 29 июни соли 2023, таҳти №39

Барои сазовор дониستاني Давлатзода Аҳмад Ширинхуҷа, шаҳрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон ба дараҷаи илмии доктори фалсафа (PhD) – доктор аз рӯи ихтисоси 6D020600 – Диншиносӣ (6D020601 – Фалсафаи дин ва диншиносӣ).

Диссертатсия дар мавзӯи «Хатари ифротгароии динӣ ба фарҳанги миллӣ», аз рӯи ихтисоси 6D020600 – Диншиносӣ, дар таърихи 20-уми апрели соли 2023, суратмаҷлиси №32 аз ҷониби Шурои диссертатсионӣ (734025, ш. Душанбе, хиёбони Рӯдакӣ, 17; фармоиши Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 01 феввали соли 2022 таҳти №38) ба ҳимоя қабул карда шудааст.

Довталаби дарёфти дараҷаи илмӣ Давлатзода Аҳмад Ширинхуҷа, соли таваллудаш 1987, соли 2014 Донишкадаи исломии Тоҷикистон ба номи имоми Аъзам Абуҳанифаро бо ихтисоси “Омузгори улуми ислом” ва соли 2016 Донишгоҳи миллии Тоҷикистонро аз рӯи зинаи магистратура бо ихтисоси “Таърихи фалсафа” ва соли 2021 докторантураи доктори фалсафа PhD-ро аз рӯи ихтисос дар кафедраи онтология ва назарияи маърифати факултети фалсафа аз рӯи ихтисоси 6D020600 – Диншиносиро хатм намудааст.

Аз моҳи апрели соли 2023 то ҳол дар вазифаи муовини директор оид ба тарбия дар муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии назди Сарраёсати маорифи шаҳри Душанбе кор мекунад.

Диссертатсия дар кафедраи онтология ва назарияи маърифати Донишгоҳи миллии Тоҷикистон омода гардидааст.

Роҳбари илмӣ: Худойдодзода Фаррух Беғичон – доктори илмҳои фалсафа, профессори кафедраи онтология ва назарияи маърифати факултети фалсафаи ДМТ

Муқарризи расмӣ:

Ҷононов Сайдамир – доктори илмҳои фалсафа, профессори кафедраи ҷомеашиносии Донишгоҳи байналмилалӣ сайёҳӣ ва соҳибкорӣ Тоҷикистон

Зокирзода Нусратулло Мелик – номзади илмҳои фалсафа, ректори Донишкадаи исломии Тоҷикистон ба номи Имоми Аъзам Абуҳанифа ба диссертатсия баҳои мусбат додаанд.

Муассисаи пешбар – Донишгоҳи аграрии Тоҷикистон ба номи Ш.Шоҳтемур дар тақризи мусбати худ, ки аз ҷониби номзади илмҳои сиёсатшиносӣ, дотсент Асомадинов М.А омода карда шуда, аз ҷониби мудири кафедраи фалсафа ва сиёсатшиносии донишгоҳи мазкур, номзади илмҳои фалсафа Раҳматов У. ба имзо расида, аз тарафи ректори ҳамин донишгоҳ, доктори илмҳои кишоварзӣ, профессор Маҳмадёрзода Усмон Маъмур тасдиқ шудааст, қайд карда мешавад, ки диссертатсияи Давлатзода Аҳмад Ширинхуча дар мавзӯи “Хатари ифротгароии динӣ ба фарҳанги миллӣ” ба бандҳои 10-16-и Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ ва унвони илмӣ (дотсент, профессор), ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30-юми июни соли 2021 таҳти №267 ба тасвиб расидааст, мувофиқат карда, муаллифи он Давлатзода Аҳмад Ширинхуча сазовори дараҷаи илмӣ доктори фалсафа (PhD) – доктор аз рӯи ихтисоси 6D020600 – Диншиносӣ (6D020601 – Фалсафаи дин ва диншиносӣ) мебошад.

Дар интихоби муқарризони расмӣ ва муассисаи пешбар он чиз ба асос гирифта шудааст, ки онҳо аз рӯи ихтисоси 6D020600 – Диншиносӣ дар сатҳи дахлдор таҳқиқоти илмӣ анҷом додаанд ва корҳои илмӣ-таҳқиқотии онҳо ба масъалаи таҳқиқшавандаи диссертатсияи Давлатзода Аҳмад Ширинхуча алоқамандии зич доранд.

Давлатзода Аҳмад Ширинхуча оид ба мавзӯи диссертатсия 3 маводи илмӣ таҳия намудааст, ки онҳо дар маҷаллаҳои илмӣ тақризшавандаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷоп шудаанд. Натиҷаҳои асосии диссертатсия ва хулосаҳои таҳқиқот дар мақолаҳои илмӣ муаллиф инъикос ёфтаанд.

Муҳимтарин интишороти доғалаб аз рӯи мавзӯи диссертатсия дар маҷаллаҳои тақризшавандаи КОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон:

1. Давлатов, А.Ш., Худойдодзода, Ф.Б. Хатари ифротгароии динӣ ба фарҳанги миллӣ // А.Ш. Давлатов, Ф.Б. Худойдодзода // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. Бахши илмҳои иҷтимоӣ-гуманитарӣ. – 2020. №7. – С.185-190.
2. Давлатов, А.Ш. Сабабҳо ва сатҳи хатари ифротгароии динӣ ба

фарҳанги миллӣ //А.Ш. Давлатов // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. Бахши илмҳои иҷтимоӣ-гуманитарӣ. – 2020. – №8. – С.197-202.

3. Давлатзода, А.Ш. Шаклгирии гуруҳҳои ифротгароии динӣ ва таҳдиди онҳо ба фарҳанги миллӣ // А.Ш. Давлатзода // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. Бахши илмҳои иҷтимоӣ-гуманитарӣ. – 2022. – №10. – С.161-169.

Ба автореферати диссертатсия аз ҷониби шахсони зерин тақризи навишта шуда, ба шурои диссертатсионӣ пешниҳод шудаанд:

Қаландаров М. – номзоди илмҳои фалсафа, муаллими калони кафедраи диншиносии факултети фалсафаи ДМТ;

Назариёв Р.З – доктори илмҳои фалсафа, профессор, мудири шӯбаи синошиносии Институти фалсафа, сиёсатшиносӣ ва ҳуқуқи ба номи А.Баҳоваддинови АМИТ

Мирзоев Ғ. – доктори илмҳои фалсафа, мудири кафедраи фалсафаи АМИТ

Ҳамаи тақризиҳои ба автореферат воридшуда мусбат арзёбӣ гардида, дар онҳо баъзе эродҳои ҷузъӣ ва хусусияти тавсиявидошта пешниҳод карда шудааст.

Шурои диссертатсионӣ қайд менамояд, ки аз тарафи довталаби дарёфти дараҷаи илмӣ дар асоси иҷро кардани таҳқиқоти илмӣ:

коркард карда шуд, ки ифротгароии динӣ-сиёсӣ дар солҳои 1980-1990 дар Тоҷикистон маҳз бо сабабҳои дар боло зикршуда васеъ паҳн шуда, боиси сар задани ҷанги шахрвандӣ гардид ва пас аз он ҳам фаъолияти худро қатъ накард, балки ба фаъолиятҳои ғайриошкорои ифротӣ гузашта, дар шароити бӯҳрони иҷтимоӣ-иқтисодӣ ва сиёсӣ ошкоро таъсири худро дар ҷомеа тақвият бахшид. Ифротгароии динӣ-сиёсӣ як шакли хоси бегонапарастӣ мебошад, ки ба нобуд сохтани хувияти миллӣ ва фарҳанги миллӣ нигаронида шудааст;

- пешниҳод шудааст, ки сабабҳои асосии зуҳури ифротгароии динӣ-сиёсӣ коҳиш ёфтани шароити иқтисодӣ-иҷтимоӣ, сиёсӣ ва равонии ҳаёти ҷомеа буда, аз ин шароити ҷомеа гуруҳҳои ифротии динӣ-сиёсӣ, ки аз ҷониби кишварҳои абарқудрат дастгирӣ меёбанд, истифода мебаранд;

- исбот шудааст, ки таҳлили баррасии ифротгароии динӣ таърихи хеле ҷавон дорад, дар сурате, ки худ ифротгароӣ таърихи дуру дароз дорад ва дорои решаҳои бисёр амиқ мебошад ва зуҳуроти бисёрҷанбаи пуртазодро дар бар мегирад. Доир ба сабабҳои пайдоиши он ақидаҳои гуногун вучуд доранд ва онҳо аз мавҷеи ғоявӣ андешаҳои фалсафии

муҳаққиқон сарчашма мегирад. Аз ҷумла дар бораи он ки чаро ифротгароии динӣ дар ҷаҳони муосир (бахусус дар Тоҷикистон) густариши васеъ ёфтааст, андешаҳои гуногун вучуд доранд;

- *ҷорӣ намудани* методҳое, ки барои равшан сохтани моҳияти таълимоти гурӯҳҳои ифротгароии динӣ имкон медиҳанд, пеш аз ҳама методҳои умумиилмӣ: таҳлил, таҷзия, таҷрид, хулосабарорӣ ва дигар методҳои мантиқӣ зарур мебошад.

Аҳаммияти назариявии таҳқиқот имкон медиҳад, ки низоми мубориза бо паҳншавии таҳдидҳо ва ҷолишҳои ифротгароии динӣ дар Тоҷикистон такмил ёбад ва ба қабули қарорҳои асосноки илмӣ ва амалӣ дар сатҳҳои гуногуни идоракунӣ ва барои баланд бардоштани самаранокии фаъолияти мақомоти гуногуни давлатӣ ва ҷамъиятӣ мусоидат кунад. Дар баробари ин, методҳое, ки асосҳои назариявии рисолаҳо ташкил медиҳанд, мисли таҳлили муқоисавӣ, таърихияту мантиқият, усули гипотетикӣ – аксиоматикӣ, гузариш аз дониши абстрактӣ ба конкретӣ ва ғайра, методҳои назариявие мебошанд, ки асосҳои методологии рисолаи мазкурро ташкил мекунанд, *истифода бурданд*;

баён шудани он, ки имкони табдили ифротгароии исломӣ ба терроризми динию сиёсӣ вучуд дорад. Ин амал ба чандин омилу сабабҳо алоқаманд аст ва онҳо дар рисола таҳлили васеи худро пайдо кардаанд;

ошкор гардидани он, ки заминаҳое аз қабилӣ бекорӣ ва ноогоҳиву бетачрибагии ҷавонон, ба зуҳури ифротгароии динӣ ва сиёсӣ мусоидат мекунанд;

омӯхта шуданд, ки раванди ҷаҳонишавӣ ва ифротгароии байналмиллалӣ ба авҷгирии ифротгароии сиёсӣ динӣ дар Осиёи Марказӣ дар сурати пайгирии давлатҳои абарқудрат аз манфиатҳои онҳо метавонад мусоидат кунад.

Аҳаммияти натиҷаҳои ба дастовардаи доктринаи дараҷаи илмӣ дар амалия чунин тасдиқ карда мешавад, ки дақиқ будани маълумоти истифодашудаи муаллиф ва ҳаҷми мутаносиби маводи илмӣ-таҳқиқотии диссертатсия, инчунин коркарди натиҷаҳои таҳқиқот ва интишороти илмии унвонҷу, бармеояд. Хулосаҳои илмӣ ва тавсияҳои амалии натиҷаҳо, бар асоси таҳлили илмию натиҷаҳои таҳқиқоти назариявӣ ва амалӣ пешниҳод мешаванд.;

муайян карда шуданд, ки мавод ва хулосаҳои таҳқиқоти рисола барои донишҷӯёну донишмандон, муҳаққиқони соҳа, мақомоти давлатӣ, ташкилотҳои ҷамъиятӣ ва илмӣ, гурӯҳҳои омӯзгорӣ, ки вобаста ба

мавзуи мазкур тадқиқот мегузаронанд, метавонанд аҳаммияти илмӣ ва амалӣ дошта бошанд;

муаррифи карда шуд, ки маҷмуи методҳои илмие, ки барои иҷрои ҳадафҳои дар рисола баёншуда зарур мебошанд, истифода шудаанд, ҷамчунин асарҳои муҳимми муҳаққиқони шинохтаи масъалаи мазкур, чи хориҷӣ ва чи ватанӣ барои таҳқиқи дурусти мавзуи рисола мавриди истифода қарор гирифтаанд;

Саҳми шахсии довталаби дарёфти дараҷаи илмӣ: иштироки бевосита кардан дар муайян намудани мақсад ва вазифаҳои таҳқиқот, муайян намудани объект ва предмети тадқиқот, мушаххас намудани масъалаҳои асосии таҳқиқот, коркард ва таҳлилу тафсири маълумотҳои бадастомада, коркарди муқаррароти назариявӣ ва методӣ, пешниҳоди тавсияҳои амалӣ инъикос меёбад. Хулосае, ки дар диссертатсия пешниҳод шудаанд натиҷаи тадқиқоти мустақилонаи диссертант маҳсуб мешаванд.

Чаласаи шурои диссертатсионӣ 29 июни соли 2023 қарори сазовор донишдони Давлатзода Аҳмад Ширинхуҷа бо дараҷаи илмии доктори фалсафа (PhD) – доктор аз рӯи ихтисоси 6D020600 – Диншиносӣ қарор қабул кард.

Ҳангоми гузаронидани овоздиҳии пинҳонӣ дар Шурои диссертатсионӣ 14 нафар иштирок доштанд, аз ҷумла докторони илм 5 нафар аз рӯи ихтисоси диссертатсияи баррасишаванда. Аз 14 нафар иштирокдоштагон дар ҷаласа, ки ба шуро шомил буданд, овоз доданд: тарафдор – 14 нафар, муқобил – нест, бюллетенҳои беътибор – нест.

Муовини раиси шурои диссертатсионӣ
доктори илмҳои фалсафа, профессор

Signature

Ахмедов С.

Котиби илмии шурои диссертатсионӣ
доктори илмҳои фалсафа

Signature

Муминов А.И.

29.06.2023 с.